ZICK ZACK

Åk 4–6

LÄSRUMMET

SKRIVRUMMET

SÖKRUMMET

Lgr 11

Svenska och svenska som andraspråk

sanoma utbildning
Ledande läromedel

När vi utarbetade ZickZack funderade vi mycket på de här frågorna.

Författarna till ZickZack

LÄSRUMMET Anna Modigh och Pernilla Lundenmark

Vad är god läsförmåga och när behöver man ha det?

Hur god läsförståelse behöver eleverna ha för att lyckas i skolan?

Vilka typer av texter bör de få möta?

Hur undervisar man språkutvecklande?

SKRIVRUMMET Karin Fällman-Bajagić, Christina Hansson och Susan Nieland

Vad är god skrivförmåga och när behöver man ha det?

Vilka typer av texter behöver eleverna kunna skriva

för att lyckas i skolan?

Hur är sådana texter uppbyggda och skrivna?

Vilka redskap behöver eleverna få tillgång till för att klara kunskapskraven?

SÖKRUMMET Mia Vestman och Linda Spolén

Vad är informationssökning och källkritik och när behöver man kunna det?

Vilka metoder och källor behöver eleverna kunna använda för att lyckas i skolan?

Hur ska de hitta, hantera, värdera och presentera information?

FÖR NYANLÄNDA Annika Löfhagen

Hur kan vi stötta eleverna i de praktiskestetiska ämnena?

Vilka ord och begrepp behöver eleverna för att följa med i undervisningen?

Vilka texttyper är viktiga att lära sig?

ZickZack åk 4–6

I ZickZack visar vi hur du kan stötta och utmana dina elever före, under och efter läsningen/skrivandet/informationssökningen.

LÄSRUMMET

Läsupplevelse och läsförståelse av skönlitteratur och sakprosa.

SKRIVRUMMET

Skrivande av olika typer av texter för olika syften och ändamål.

SÖKRUMMET

Informationssökning, källkritik och presentationsteknik.

De olika ”rummen” kompletterar varandra men kan även användas var för sig.

LÄSRUMMET

I **textsamlingen** får eleverna möta olika typer av texter, till exempel berättelser, artiklar, notiser, brev, författarporträtt, dikter och fakta-texter av olika slag. Texterna är tänkta för gemensam läsning.

I **övningsboken** finns övningar att göra före och efter läsningen – övningar som ger förförståelse, tränar ord, begrepp samt läsförståelse och som på så sätt fördjupar läsupplevelsen och utvecklar läsförmågan.

Lärarhandledningen hjälper dig att bedriva en språkutvecklande undervisning i såväl svenska som svenska som andraspråk.
Den innehåller förslag på vad du kan göra före, under och efter läsningen av texterna i textsamlingen, för att stötta, utmana och utveckla elevernas läsförmåga och läsförståelse. Därutöver innehåller lärarhandledningen:

- en presentation av olika läsförståelsestrategier
- tips på hur du kan arbeta med skönlitteratur
- guider till två barn- och ungdomsböcker
- facit till övningsbokens övningar.

Dessutom finns att köpa för nedladdning:

- texterna inlästa
- bilagor (kopieringsunderlag)
- läsutvecklingsmatriser.

Med hjälp av frågorna i **boksamtalskortleken** kan eleverna samtala om och redovisa böcker som de har läst. Frågorna kan användas till vilken bok som helst.

Texterna är tematiskt grupperade. Inom varje textgrupp finns olika typer av texter. Centrala ord, begrepp och företeelser visas ofta i illustrationerna.

Ett land av snö

En dag insåg Hekja att de solgittrande svalnen vid horisonten inte alls var moln. Det var land. Hekja väntade på att det grå skulle bli grönt, men i stället blev landet allt vitare ju närmare de kom.

Freydis satt på sin vanliga plats i fören. Hekja tog mod till sig och gick dit.

"Ursäkta mig, min fru", sa hon. Orden kändes konstiga i munnen men det var så Hekki tilltalade Freydis så hon ansåg att hon borde göra det också.

Freydis tittade på henne. "Vad är det?"

Hekja pekade på det vita landet vid horisonten. "Var är det gronn?" Freydis skrattade. "Ärch, det var min far som hittade på", sa hon med en klang av stolthet i rösten. "Han föreslog att ingen skulle följa med till ett land som kallades Island. Så han kallade sitt nya land för Grönland och fick med sig fyrahundra bosättare i tjugofyra skepp. Fjorton av dem kom fram."

"Vad hände med resten av skeppen?"

Freydis ryckte på axlarna. "De gick till under i någon storm. Eller vände om."

"Vad hände med människorna?"

Freydis tittade fortfarande bort mot landremsan i fjärran. Hekja ryckte att hon borde vara glad att se land så nära, men hon såg inte alls glad ut. "De drunknade väl."

"Tror du att ... att alla på de andra skeppen som seglade med oss också har drunknat?"

41

Ur textsamlingen, åk 4, temat Vikingatiden.

Kvinnan på parkbänken

A Vad betyder de markerade uttrycken? Ta hjälp av sammanhangen om du inte vet.

1. Pedro hade inte hört vad jag sagt. Han måste ha gått i egna tankar.
2. "Nu räcker det!" sa fröken och tittade på Johanna med skärpa i blicken.
3. "Vet du var min penna är?" "Nej, jag har inte den blekaste aning."
4. Daniel gladdes över att fans mamma mådde bättre.

52

B Vilken betydelse är den rätta? Ringa in rätt alternativ.

1. På ett servicehem bor det
   - unga människor
   - gamla människor
2. När man gör skuldgång
   - letar man efter någon
   - gör man i ordningen
3. Om du är säker behöver vet du
   - att det verkligen är så
   - att det inte alls är så
4. Om man har gott mäle
   - ser man inte var man är
   - har man gått en genväg
5. En person som är förtrollad är
   - förvirrad
   - omsorgsfull i humöret
6. Om man förtrollas av vad
   - längtar efter den
   - tittar på den
7. Om du mot i ringar
   - gissar du att det är så
   - tar du något från någon
8. En [illegible]
   - pengar man kan handla för
   - en reklamaffisch för en tidning
9. Om du [illegible] vägen bort dit
   - förstår hur det är
   - sett det förut
10. Om man utbyter vägar
    - byter man av det
    - avslutar man det
11. Den som är synlig är offrad
    - gammal

Ur övningsboken, åk 5, temat Liv och död.

Övningarna ger förförståelse, tränar ord, begrepp och kontrollerar läsförståelsen. Läsförståelsefrågorna tränar förmågan att finna svaret på, mellan och bortom raderna.

SKRIVRUMMET

I **elevboken** får eleverna lära sig skriva för olika syften och ändamål – för att **berätta, beskriva, förklara, instruera, argumentera och återberätta.** De får lära sig hur olika texter är uppbyggda och vilka språkliga drag respektive texttyp har. De får bygga upp sitt språk och öva ordkunskap och grammatik i ett textsammanhang.

Lärarhandledningen innehåller förslag på hur du kan stötta och utveckla eleverna före, under och efter skrivandet genom att bygga upp deras kunskaper om olika texttyper – vad gäller innehåll, struktur och språkliga drag – och låta dem göra olika språkutvecklande övningar. Eleverna får på så vis de redskap de behöver för att lyckas med skrivandet av egna texter. Därutöver innehåller lärarhandledningen:

- en sammanställning över olika texters syften, struktur och språkliga drag
- förslag på språkutvecklande övningar i meningsbyggande, grammatik och stavning
- facit till elevbokens övningar.

Dessutom finns att köpa för nedladdning:

- exempeltexterna inlästa
- bilagor (kopieringsunderlag)
- skrivutvecklingsmatriser.

Du kan arbeta med kapitlen i vilken ordning som helst, vilket gör att det är lätt att anpassa materialet till den övriga undervisningen.

Alla sex kapitel i åk 4 och åk 5 består av fyra steg. Se nedan. I åk 6 repeteras och tränas sedan texttyperna tematiskt med hjälp av bland annat två ramberättelser.

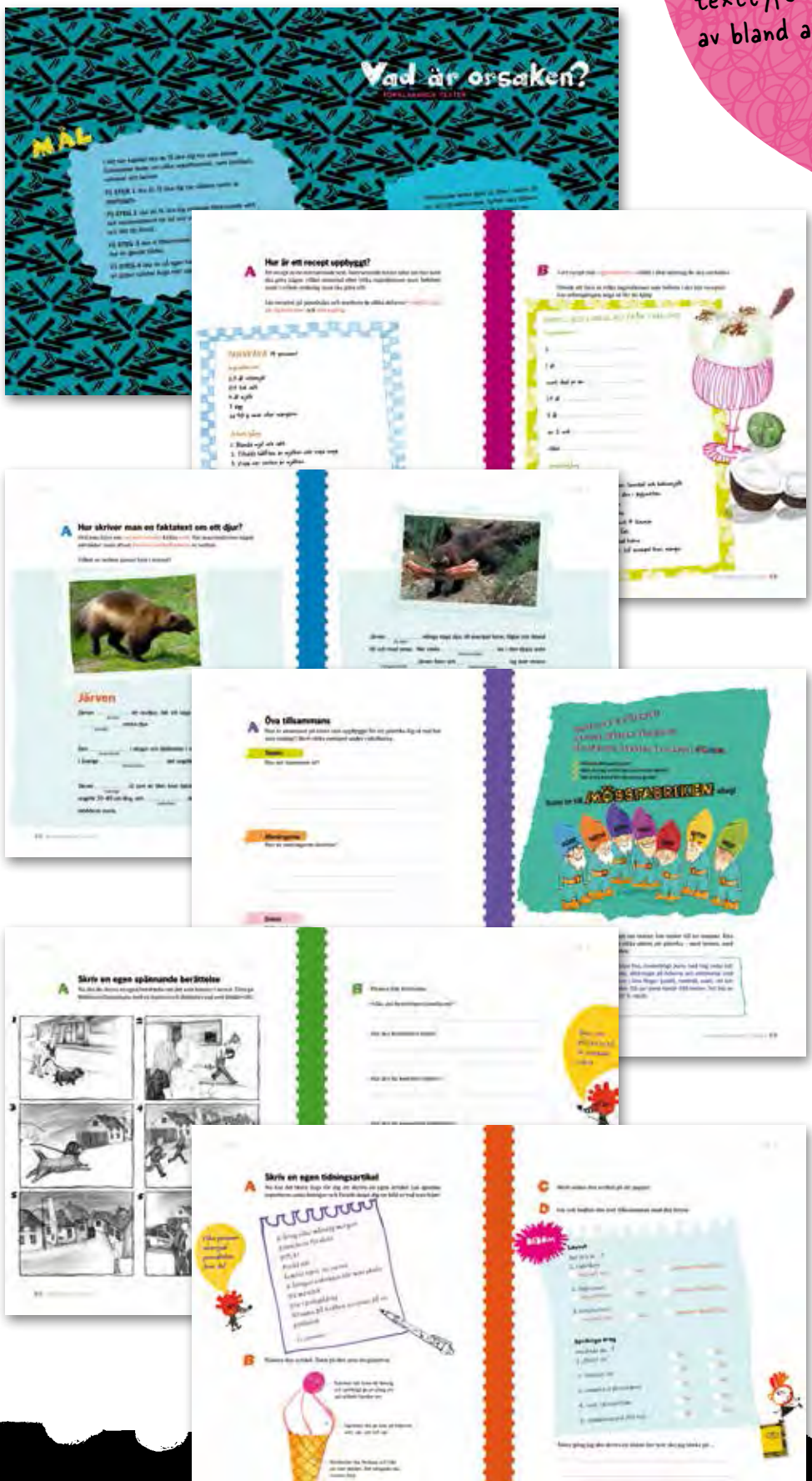

På **STEG 1** läser man texten och tittar på hur den är uppbyggd.

På **STEG 2** arbetar man med ämnes-specifika ord och språkliga drag.

På **STEG 3** sammanfattar man vad man lärt sig och skriver tillsammans.

På **STEG 4** planerar och skriver varje elev en egen text.

Varje kapitel avslutas med en **checklista.** Med hjälp av den kan elevernas texter bedömas utifrån innehåll, struktur och språkliga drag.

SÖKRUMMET

Sökrummet är ett stadiematerial för åk 4–6. Det innehåller en mängd övningar (kopieringsunderlag) i informationssökning och källkritik, som till exempel:

- Hur hittar man information när den står i alfabetisk ordning?
- Hur avgränsar man informationssökningen?
- Hur hittar man information i böcker?
- Hur söker man på internet?
- När bör man sökläsa? När bör man djupläsa? Hur gör man?
- Hur väljer man ut vad som är viktigt? Hur skriver man stödord och organiserar information?
- Hur tolkar och jämför man information?
- Hur får man ett källkritiskt förhållningssätt?
- Hur gör man när man kritiskt vill granska olika uppgifter?
- Hur hanterar man upphovsrätten?
- Hur anger man källor?
- Hur sammanställer och presenterar man sitt material?

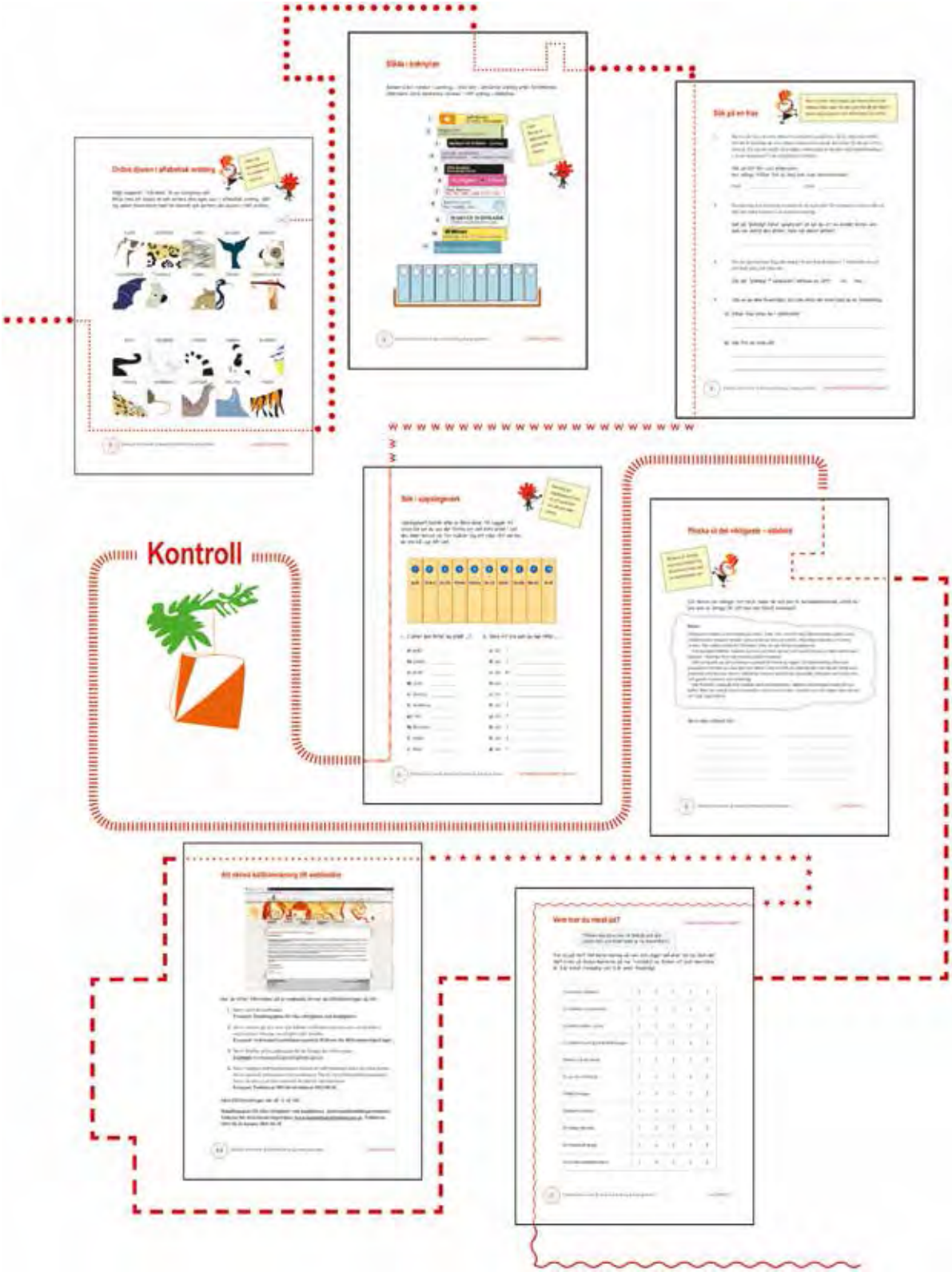

Övningarna inom varje delområde följer en snitslad bana, från lätta till lite svårare övningar. Lite här och där längs banan finns kontrollstationer.

Läsförståelsestrategier i Läsrummet

I **Läsrummets lärarhandledning** presenterar författarna olika läsförståelsestrategier och ger förslag på hur du kan arbeta med dem. Strategierna finns samlade på olika kort som finns att köpa som nedladdningsbara filer (bilagor).

Leta ledtrådar i texten

Vad innebär lässtrategin?

Du använder dig av det som står uttalat i texten och drar slutsatser utifrån det. Du läser det som står "mellan raderna".

Varför ska jag kunna använda den?

För att du ska kunna uppfatta inbäddad information i texten.

För att du ska kunna dra egna slutsatser utifrån texten.

För att du ska kunna förstå av sammanhanget vad som händer, hur något är, känns eller ser ut.

När använder jag den?

Under och efter läsningen.

Hur gör jag?

UNDER LÄSNINGEN: Var textdetektiv! Leta ledtrådar i texten och dra slutsatser utifrån dem. Vad står det i texten? Vad får du reda på där? Vad kan du dra för slutsatser av det?

EFTER LÄSNINGEN: Ställ frågor på texten (eller svara på färdiga frågor) där du behöver visa att du dragit slutsatser och förstått av sammanhanget det författaren har förmedlat "mellan raderna".

Läsförståelsestrategier

- Stanna upp och förtydliga
- Ta hjälp av vad du redan vet
- Leta ledtrådar i texten
- Förutspå och gissa
- Skapa bilder i huvudet
- Sammanfatta
- Ställ frågor om texten

Texttyper i Skrivrummet

I **Skrivrummets lärarhandledning** finns en sammanställning över de texttyper som eleverna möter i ZickZack. De olika texttypernas syfte, uppbyggnad och språkliga drag presenteras. Texttyperna finns samlade på kort, som eleverna kan ha till hands när de skriver. Korten finns att köpa som nedladdningsbara filer (bilagor).

Texttyper

Återberättande

Beskrivande

Instruerande

Berättande

Argumenterande

Förklarande

Läs- och skrivutvecklingsmatriser

De olika lärarhandledningarna innehåller förslag på läs- och skrivutvecklingsmatriser. Matriserna är indelade i fyra steg och ger en bild av var varje elev befinner sig kunskapsmässigt och vad nästa steg i utvecklingen är. Utifrån matriserna kan nya mål sättas upp och föras in i elevernas individuella utvecklingsplaner. De stöttar även läraren genom att tydliggöra relationen mellan mål, undervisning och bedömning.

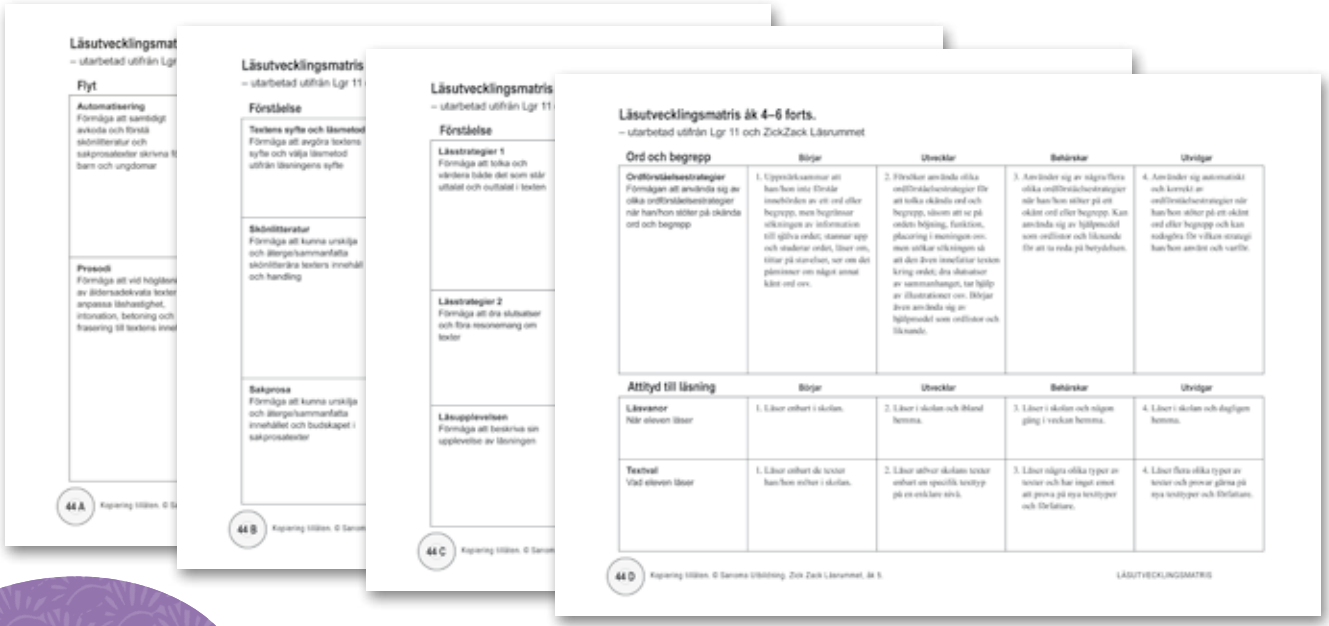

Matriserna finns att köpa som nedladdningsbara filer (bilagor).

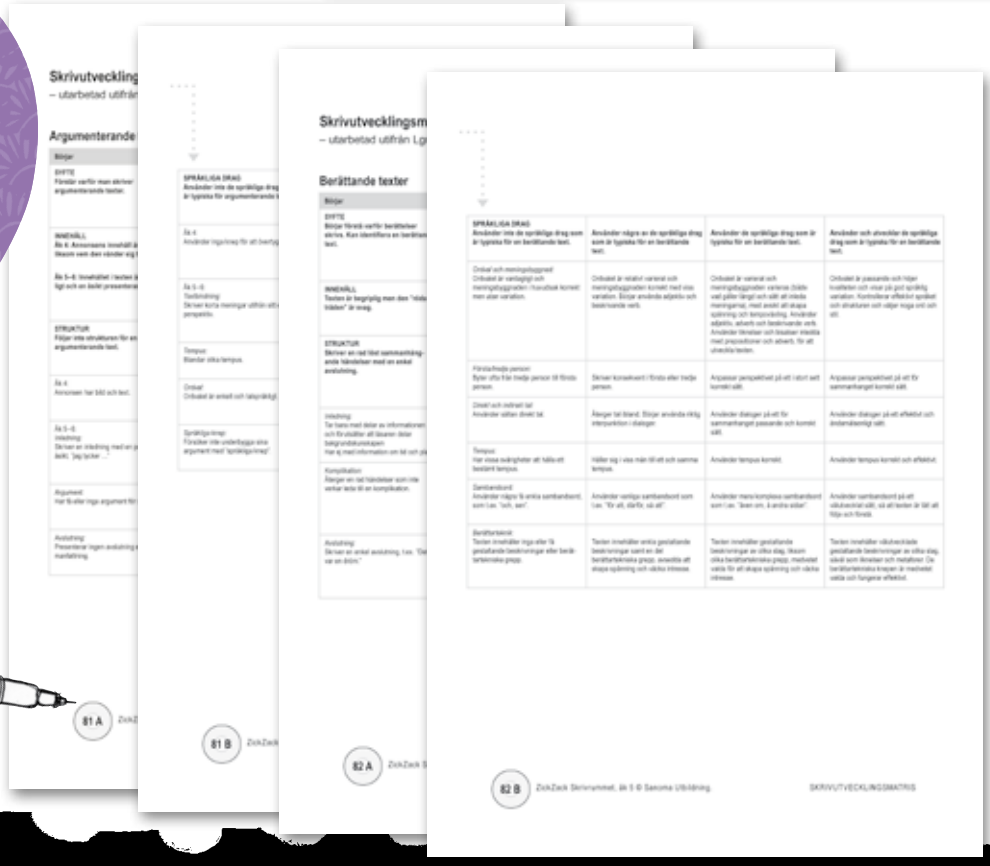

Pedagogiska planeringar

De pedagogiska planeringarna kan du ladda ner kostnadsfritt.

På **www.sanomautbildning.se** finns förslag på pedagogiska planeringar till de olika ZickZack-rummen. De visar tydligt hur ZickZack utvecklar olika förmågor och tar upp det centrala innehållet i Lgr11 samt hur eleverna får de redskap de behöver för att kunna klara kunskapskraven. De visar också hur eleverna ska visa vad de kan och vad som kommer att bedömas.

Pedagogisk planering: Skriva argumenterande, berättande, beskrivande, förklarande, instruerande och återberättande texter

Återberättande | Beskrivande | Instruerande | Förklarande | Argumenterande | Berättande

Ämne: Svenska åk 6
Läromedel: ZickZack Skrivrummet åk 6
Beräknad tidsåtgång: 160 minuter per vecka

LGR 11, del 1
Skolans värdegrund och uppdrag
Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.

LGR 11, del 2
Övergripande mål och riktlinjer
Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola
• kan använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt.

LGR 11, del 3
Kursplanens syfte
Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla förmågan att
• formulera sig och kommunicera i tal och skrift
• anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
• urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.

Kursplanens centrala innehåll
I årskurs 4–6
Läsa och skriva
• Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag.
• Språkets struktur med meningsbyggnad, huvudsatser, bisatser och skiljetecken samt ord, böjningsformer och ordklasser. Textuppbyggnad med hjälp av sambandsord.

Berättande texter och sakprosatexter
• Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

Språkbruk
• Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
• Skillnader i språkanvändning beroende på vem man skriver till och med vilket syfte.

sanoma utbildning

ZICKZACK FÖR NYANLÄNDA

Är ett läromedel i svenska som andraspråk, och vänder sig till nyanlända elever i åk 5–9. Eleverna får lära sig ord och begrepp som är nödvändiga för att komma vidare i sin språk- och kunskapsutveckling. Det innebär att de får träna på ett grundläggande vardagsordförråd parallellt med att de bygger upp ett relevant ämnesordförråd.

Skolan Att komma som nyanländ till den svenska skolan innebär möten med nya ämnen och sammanhang. Vad betyder schemats förkortningar? Hur går ett utvecklingssamtal till? Hur fungerar det svenska skolsystemet? Det är frågor som berörs i häftet.
Två texttyper introduceras – återberättande och beskrivande.

Slöjden Slöjdämnet brukar vara ett av de första ämnena som de nyanlända eleverna deltar i med sin klass. Språkutvecklingen kan med fördel ta avstamp i de konkreta föremål, aktiviteter och arbetsgifter som ämnet rymmer, vilket också är fokus i häftet. Samtidigt tas två vanliga texttyper upp i sitt naturliga sammanhang – nämligen återberättande och instruerande text.

Idrott och hemkunskap Här får eleverna öva ordkunskap och grammatik i ett sammanhang, och de får träna på att läsa, tala och skriva två olika texttyper; berättande och instruerande text. Ämnen som tas upp är simning, orientering, bakning och arbetsfördelning.

- Läraren i svenska som andraspråk kan med fördel låta häftena ligga till grund för språkliga samarbeten med slöjdläraren, idrottsläraren och läraren i hem och konsumentkunskap.
- En kortare presentation av serien finns gratis på hemsidan.

Åk 4

ZickZack Läsrummet

Textsamling	**523-0239-2**
Övningsbok	**523-0240-8**
Lärarpaket	**523-5438-4**
Lärarhandledning	**523-0242-2**
Lärarhandledningens ljudfiler mp3	**523-3899-5**
Lärarhandledningens bilagor pdf-filer	**523-3902-2**

ZickZack Skrivrummet

Elevbok	**523-0243-9**
Lärarpaket	**523-5441-4**
Lärarhandledning	**523-0244-6**
Lärarhandledningens ljudfiler mp3	**523-3930-5**
Lärarhandledningens bilagor pdf-filer	**523-3931-2**

Åk 5

ZickZack Läsrummet

Textsamling	**523-0959-9**
Övningsbok	**523-0960-5**
Lärarpaket	**523-5439-1**
Lärarhandledning	**523-0965-0**
Lärarhandledningens ljudfiler mp3	**523-3900-8**
Lärarhandledningens bilagor pdf-filer	**523-3903-9**

ZickZack Skrivrummet

Elevbok	**523-0961-2**
Lärarpaket	**523-5442-1**
Lärarhandledning	**523-0966-7**
Lärarhandledningens ljudfiler mp3	**523-3932-9**
Lärarhandledningens bilagor pdf-filer	**523-3933-6**

Åk 6

ZickZack Läsrummet

Textsamling	**523-0962-9**
Övningsbok	**523-0963-6**
Lärarpaket	**523-5440-7**
Lärarhandledning	**523-0967-4**
Lärarhandledningens ljudfiler mp3	**523-3901-5**
Lärarhandledningens bilagor pdf-filer	**523-3904-6**

ZickZack Skrivrummet

Elevbok	**523-0964-3**
Lärarpaket	**523-5443-8**
Lärarhandledning	**523-0968-1**
Lärarhandledningens ljudfiler mp3	**523-3934-3**
Lärarhandledningens bilagor pdf-filer	**523-3935-0**

Åk 4 – 6

ZickZack Sökrummet

Lärarhandledning med kopieringsunderlag	**523-1526-2**

Åk 5–9

ZickZack för nyanlända

Skolan	**523-4441-5**
Slöjden	**523-4442-2**
Idrott och Hemkunskap	**523-4443-9**

ZickZack Läsrummet

Boksamtalskortlek (5-pack)	**523-1996-3**

Digital färdighetsträning till ZickZack

I **bingel** finns digital färdighetsträning till **ZickZack**. **Bingel** är en **digital övärld** för **åk F–6** med en ö för varje årskurs. Där kan eleverna på ett roligt sätt träna mer på det som tas upp i **ZickZack.**

Du som lärare kan lätt se vad dina elever har gjort och hur det har gått. Du kan också individanpassa genom att tilldela dem specifika övningar. Läs mer på **www.bingel.se**

bingel

Se aktuella priser på vår hemsida:
www.sanomautbildning.se

Läs mer om ZickZack, titta på bläddерprov och beställ på: www.sanomautbildning.se

ZickZack är ett inspirerande, stöttande, utmanande och utvecklande baslärmedel i svenska och svenska som andraspråk.

Följ Klassrummet på Facebook!
Klassrummet – ett rikstäckande kollegierum för lärare åk 1–6 där du hittar tips, inspiration, nyheter och tankar som rör undervisning.

I **ZickZack** lär sig eleverna att **berätta, beskriva, förklara, instruera, argumentera** och **återberätta.**

Kontakta oss!

sanoma utbildning
Ledande läromedel

Kundtjänst 08-587 642 10 kundtjanst@sanomautbildning.se
Marknadsförare: Mona Michanek 08-587 642 43 mona.michanek@sanomautbildning.se
Förläggare och redaktör: Karin Lönnqvist 08-587 642 67 karin.lonnqvist@sanomautbildning.se
www.sanomautbildning.se

9789152338773